

Справа «Вермелен проти Бельгії» (Vermeulen v. Belgium)

У рішенні, ухваленому 20 лютого 1996 року у справі *«Вермелен проти Бельгії»*, Суд постановив, що:

- мало місце порушення ч. 1 ст. 6 Конвенції, оскільки слухання в касаційному суді порушили права заявника щодо слухань протилежної сторони.

Суд дійшов висновку про те, що сам факт визнання порушення становить собою достатню компенсацію моральної шкоди, а також призначив сплатити заявнику 250 000 бельгійських франків як компенсацію судових витрат.

Обставини справи

6 травня 1987 року за заявою Департаменту королівського прокурора та без слухань протилежної сторони Комерційний суд м. Фунес визнав п. Вермелена банкрутом і оголосив його консалтингову бізнес-фірму неплатоспроможною. Суд вислухав точку зору заступника Королівського прокурора, але не вислухав самого заявника, який перебував під вартою у зв'язку із порушенням проти нього справи за підробку документів, шахрайство та незаконне володіння майном.

Заявник звернувся до апеляційного суду м. Гента з проханням переглянути справу та замінити таке рішення. 4 травня 1988 р. суд визнав заяву прийнятною, постановив переглянути справу та вніс справу до спеціального списку, який стосується кримінального розслідування, яке велося щодо п. Вермелена. У письмовому висновку, який був зачитаний на слуханнях справи 6 квітня 1988 року, заступник Королівського прокурора заявив, що подання про перегляд справи було допустимим, але необґрунтованим.

29 червня 1989 року за апеляцією заявника на рішення Комерційного суду від 4 травня 1988 року з проханням не анулювати постанову про банкрутство, апеляційний суд м. Гента підтримав заступника Королівського прокурора.

Заявник на законних підставах подав скаргу на рішення апеляційного суду, але касаційний суд відхилив її 10 травня 1991 року. На слуханнях того ж дня, суд вислухав по черзі суддю-доповідача, адвоката п. Вермелена та Генерального прокурора; останній згодом взяв участь у судовому обговоренні.

Зміст рішення Суду

По-перше, Суд відзначив, що характер обов'язків Департаменту генерального прокурора в касаційному суді не змінюється, зважаючи на те, чи є справа цивільною або кримінальною. В обох випадках його головним обов'язком як на слуханнях, так і в обговоренні є допомога в застосуванні прецедентного права. Суд зазначив, по-друге, що Департамент генерального прокурора діяв з якнайбільшою об'єктивністю.

Між тим Суд вважає, що велика увага повинна бути приділена ролі, яку відіграють на слуханнях представники Департаменту генерального прокурора, і особливо, змісту та дієвості їхніх подань. їхня думка представляє також думку Генерального прокурора. Хоча вона була об'єктивною та переконливою з точки зору закону, але ця думка висловлювалася як дорадча з метою поради та впливу на касаційний суд.

Беручи до уваги те, що для заявника було головним на слуханнях у касаційному суді дотримання закону при винесенні рішення про банкрутство, той факт, що він не був у змозі відповісти на застереження щодо своєї особи до закінчення слухання, порушив його право заслухати покази протилежної сторони. Це право, в основному, передбачає можливість сторін під час кримінального чи цивільного судового розгляду знати, чи коментувати всі наведені докази та міркування, що є в розпорядженні суду, навіть органу, що представлений незалежними членами правової установи з висловленням їхніх поглядів, які впливатимуть на рішення суду. Сам цей факт свідчить про порушення ч. 1 ст. 6 Конвенції.

Порушення, яке розглядається, було посилене присутністю Генерального прокурора на судових засіданнях, хоча і з дорадчими функціями. Обговорення дало Генеральному прокурору, навіть самою своєю присутністю, додаткову можливість неформально впливати

на суд без побоювань вступити в суперечність з законом.

Реферативний переклад з англійської мови та опрацювання рішення здійснено у Львівській лабораторії прав людини і громадянина НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування АПрН України О. О. Бекетовим, Р. М. Москалем, Н. П. Ничай, М. Ю. Пришляк, Т. І. Пашуком, М. Б. Рісним, А.-М. Я. Хом'як.